

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

S prihodnjim mesecem oktobrom se začne zad-
nje četrletje, zato je prosimo p. n. naročnike „Slov.
Gospodarja“, ki so samo za $\frac{3}{4}$ leta naročnine po-
slali, naj naročilo o pravem času ponovijo, da se
jim more list redno pošiljati. Tudi novi naročniki
se sprejmejo. Do konca leta znaša naročnina 80 kr.
Naročnina se naj pošilja po poštnih nakaznicah.

Opravništvo „Slov. Gospodarja“

Pred volitvijo za volitev.

„Die eine Nation muss Hammer,
die andere Amboss sein.“
Kandidat dr. Schmiderer.

V sredo 6. oktobra t. l. bo volitev državnega
poslanca v Mariboru od 8. do 11. ure predpoldnem.
Bržčas bo jednako tudi v Ptuj, Ormož, Slov. Bi-
strici in Slov. Gradci. Slovenci se udeležujemo
prvokrat resnobno volitve v tej skupini, to pa zdru-
ženi s konservativci pa sploh nemškimi prebivalci
teh mest, katerim je mar za mir in sporazum v
Avstriji. Upanja imamo precej, da zmagamo. Naša
kardela in kardelca so povsod uredjena in postav-
ljena. Treba je le, da vsak izmed nas volit gre
in svoj glas da našemu kandidatu g. Francu Bind-
lehnerju! Propadnemo le, ako ne stori vsak svoje
volitvske dolžnosti!

Nasprotni kandidatje so trije. Za g. Wies-
thalerja potegujejo se najbolj v Mariboru, drugod
za g. Reuterja, povsod pa za g. dr. Schmidererja.
Za tem stoji jedro nemškega liberalstva. Vkljub
temu je njegova zmaga še jako dvomljiva. Naj-
prvle velja g. dr. Schmiderer kot pristaš one
brezobzirne nemško-liberalne stranke, ki nam v
okrajnem zastopu prav čudno z denarji pometa.
Drugič kaže ta kandidat izredno nesposobnost in
nevkretnost za poslaniški posel. Javno vprašan o
najvažnejših rečeh, ki pridejo v državnem zboru
na dnevni red, ne ve kaj odgovoriti. Tretjič je
izjavil, da pripada k stranki nemških „fortšritler-
jev“, ki hočejo Avstrijo po „personalnej uniji“ še
huje razklati na dvoje, ki dalje nečejo nič čuti o
postavah, ki bi v okom prihajale strahovitej našej
gospodarstveni nesreči in siromaštvu, dokler ne

bo njihovo večno „nemštvo“ zavarovano, in ki zopet
komaj čakajo na „kulturno borbo“. Proglasil je
se očitno kot nasprotnika sedanjega ministerstva
grof Taaffejevega, ki hoče narode pomiriti in ustreči
željam svitlega cesarja, ki imajo preuzvišeno geslo:
viribus unitis t. j. z združenimi močmi. G. dr. Schmi-
derer temu vsemu nasprotuje in se drzne proglasi-
titi stavek: die eine Nation muss Hammer, die
andere Amboss sein t. j. eden narod mora biti
kladvo, drugi pa naklo, ali eden narod n. pr. nem-
ški mora drugega n. pr. slovanskega zatirovati,
teptati in pobijati. Kdo ne sprevidi, da to ni več
krščansko, človeško, najmenje pa avstrijsko. Tako
ne sme in ne more govoriti neben poslušanja vreden
politikar v Avstriji. V našem cesarstvu se ne
sme neben narod drznosti biti „Hammer“ a drugega
imeti za „Amboss“. V Avstriji moramo se porazu-
meti, pomiriti na podlagi pravičnosti in resnične
jednakopravnosti. Le politična puhlost tega ne vidi
ali pa smo prisiljeni misliti na nakane, katere ne
merijo v prvej vrsti na blagor Avstrije. Vsakako
so izjave g. dr. Schmidererja takšne, da ga ne
more ne vlada podpirati, ne Slovenec voliti, ne
Avstriji zvest in sploh miru in pravicoljuben Neme-
c za njega glasovati. Z besedami „Hammer in Am-
boss“ pometati se ne reče agitirati za poslanstvo,
marveč ščuvati in nemir delati med itak dovolj
razdraženimi narodi v Avstriji. Zato je gotovo
opravičena želja spravedljivih volilcev nemških in
slovenskih, naj g. dr. Schmiderer s svojim „Hammer
in Amboss“ doma ostane in temeljitej premišljuje
o njihovem proti avstrijskem pomenu!

Sploh pa kaj pomaga vedno kričanje o libera-
lizmu, „fortšritu“ itd. če pa očitno vedno bolj
in povsod lezemo v siromaštvo, pod večja bremena,
v propad? Kaj pomaga vedno tam o nevarnostih
govoriti, kder jih ni, a prezirati tam, kder so?
Kaj pomagajo nam na sežnje dolgi govori nemško-
liberalnih kandidatov ali takšnih poslancev na Du-
naji, če pa slabo glasujejo in sklepajo postave na
pogubo kmetu, meščanu, obrtniku, trgovcu? Ne
dajmo se motiti! Izvolimo enkrat izmed svoje sre-
dine moža, ki ne mara za ščuvanje narodov, ki

ne pobira publih besed, ki je sam meščan, obrtnik, posestnik in davkeplačilec, ki je sam skusil, sam čutil, sam zvedel, česa je meščanu, obrtniku trgovcu in posestniku treba, ki je sam uže več let ob raznih prilikah neprestrašeno se potegoval za koristi svojih someščanov. No, in takšen mož je g. Franc Bindlehner. V narodnih zadevah Slovencev vselej pravičen in djanski prijazen, v verskih zadevah priden katoličan, kot zasebnik nedotakljiv poštenjak, kot podpredsednik oskrbnštva za obrtnijsko šolo znan prijatelj poduka in šole, kot meščan velezaslužen za mesto Maribor in kot 12letni svetovalec graške obrtnijske in kupčijske zbornice za celo spodnje Štajersko, je g. Bindlehner ravno pravi kandidat za državni zbor. To tem bolje, ker pride tukaj kmalu na vrsto krvavo vsem obrtnikom potrebna nova obrtnijska postava (Gewerbegesetz) in ker je v svojem tiskanem programu izjavil, da hoče podpirati sedanjo vlado v pomirenji avstrijskih narodov. Zato zapišimo na svoje volilne listke ime: **Franc Bindlehner** ter pojdimo gotovo in vsi volit! Naš državni poslanec bodi gosp. **Franc Bindlehner!** Volivec mariborski.

Gospodarske stvari.

Kako si Angleži kumare solijo in vlagajo.

M. Bliža se zopet čas, v katerem naše pridne gospodinje skrbé za pozimske potrebe in ta izvrstni povrtni sadež solijo ali v jesih vlagajo. Tu jim hočemo povedati, kako Angleži to okusno zelenjavo za zimo vlagajo in hranujejo. Brž ko se kumare z njive ali povrtne grede prinesó, se po svoji debelosti v tri kupe preberejo, v debele, srednje in drobne. To je zarad tega treba, ker je na debele več soli potreba, ko pa na druge in ker je v kupčiji navada za vsaktero teh sort drugo ceno ponujati. Srednje in drobne kumare imajo najvišjo ceno, zato morajo tisti, ki jih za kupce potrgavajo, vso svojo skrb na to obračati, da je med kupljenimi kumarami kolikor mogoče najmanj debelih; in potrgovanje kumar o pravem času je tisti del posla, ki je med vsem najtežavnejši.

Kumare se vlagajo v sode, v katerih je bil sirup, olje, soljeno meso, sploh v trdne krepke sode, se solijo in na nje pokrov pokrije, ki pa ne zavezne popolnoma trdno, ki le bolj na kumarah samih leži, s kamenjem obteži, da se vse kumare vedno pod salamurjo držé. Salamurja se napravi tako močna, da krompir na njo položen, na nji plava. Po nekterih dneh so mora skozi pipo, ki je spodaj v sod vbita, odtočiti, da se zopet od zgoraj na kumare naliti more. Tako se salamurja dobro premeša in se zabrani, da gornje plasti salamurje s tem, da se vodenih delkov kumarinih navzamejo, slabe ne postanejo. Salamurja sicer nekoliko malega zavreje, vendar pa to nič ne de. Od časa do časa se morajo gornje kumare s solijo potrositi, da se ne skisajo. To se posebno pri

debelih kumarah ne sme zamuditi. Salamurja se mora vsakih 7—14 dni odtočiti in zopet od zgoraj naliti, in to sicer tako dolgo, dokler vroče vreme trpi. Brž pa ko hladnejše vreme nastopi, morajo vedno pod salamurjo biti, dokler da se ali prodajo ali pa posnejo. Kedar je treba kumare ali za prodajo ali za lastno porabo pripraviti, se morajo iz salamurje vzeti in z mrzlo čisto vodo politi, da črstve postanejo. Z mrzlo vodo se morajo kumare tako dolgo polivati in v mrzli vodi puščati, dokler nimajo več po soli okusa. Brž ko se je to zgodilo, se soljene kumare v ono posodo vložé, ktera je za prodajo namenjena; na to se vlije na nje vinskega jesiha, seveda mrzlega in pridene se začimba, kakoršne okus vsakokratni in vsakokrajni zahteva. Poper, paprika, nagelči in nova začimba so zato najbolj v navadi.

Tako si napravljajo kumare praktični in rahlookusni Angležani, zato se tako napravljene kumare tudi angleški pikeljeji imenujejo. Kumare dobijo po soljenji neko temno žoltorujavo barvo. Nekteri, ki imajo rajši lepo zelene kumare, jih v bakrenem kotlu v topli vodi, v kateri ravno še roka se vzdrži, poparijo in tako dolgo v kotlu pustijo, da kumare lepo zeleno barvo na se vzamejo, ktero kumaran kuprene soli podati morajo. Vendar pa je ta način kumare barvati zdravju človeškemu škodljivo. Jesih je le močen dober vinski jesih priporočati.

Parmezanski sir in njegovo narejanje.

M. II. Brž ko se je smetena na mleku v koritih naredila, se posname in v puter zmede. Posneto mleko pa se vlije v kotel, ki ima podobo velikega prerezanega krogliča in prav veliko ustje. Kotel se zdaj obesi nad ogenj in mleko do 32 stopinj Celsija razgreje, pri čemur vedno lepo belo ostane in sirovino v sebi raztopljeno obdrži. Ko bi se mleko bolj ko na 32 stopinj razgrelo, bi se mlečni sladkor skisal, sirovina bi se vsirila in siradka bi plavkasto barvo dobila. Ko je mleko do povedane stopnje razgreto, potegne sirar kotel raz ogenj, da mleku sirilo ali sirščnik pridene, ki se ga ne sme preveč na enkrat vzeti, da sir presilen ne postane. Za sirilo služi telečji želodec, tako imenovani siriščnik, kakor je to po drugod tudi znano in v navadi. Zdaj se vsa tekočina premeša in potem se pusti, da jedno uro pri miru stoji, da se vsiri. Vsirjeno mleko se s prva z dolgo palico, ki ima na enem koncu okroglo dleto, meša, potem z drugo, ki je na koncu z bodalci natakajena in slednjič s trnjasto metlo dobro predela. To delo trpi polno uro, na kar se nekaj siradke iz kotla vzame in sirovini v kotlu dobrega žafrana pridene, na 100 litrov mleka 1 gram žafrana. Zdaj se kotel iz nova nad ogenj postavi in njegova vsebina na 55 stopinj Celsija razgreje. Med razgrevanjem se vsa tvarina s trnjasto metlo neprestano premešava.

Brž ko se je sirar prepričal, da je vsa tvarina v kotlu primerno prekuhana, potegne kotel

raz ogenj in pusti, da se vse razhladi, da se sir vsede. Da se to bolj hitro zgodi, se prilije v kotel tista siradka, ki se je prej odzela in se je med tem razhladila. Sirovina se v $\frac{1}{4}$ ure izloči. Vsirjen del se sred kotla nakopiči, v laneni plati zbira in potem v torilo ali kalup prenaša, da se tam vsa siradka odkaplje. Iz torila se sir v čedno platno zavije, in z debelo leseno ploščo preša, ki je s težkim velikim kamnom obložena. Brž ko se je vsa siradka odcedila, se platno s sitovilom nadomesti, novi kamni na sir naložijo, da se površje vzgladi. Ko se je to zgodilo se sir v solivnici s soljo potrosi. V solivnici ostane skozi tri nedelje in se večkrat obrne. Slednjič se prenese v sušivnico, kjer ga večkrat oščetajo in ostrugajo in slednjič z oljem pomažejo. Iz siradke se še nareja skrta. V ta namen se v kotlu neprestano premešava in na 80 stopinj Celsija razgreje. Po nekolikem času priplava skuta na vrh tekočine; sirar jo snema in v torila nadeva, kjer se strdi. Včasih prilije siradki še nekoliko sladkega mleka ali matude, kar skuto znatno vzboljša. Skuta se osoli in v krušni peči posuši. Skuta nadomestuje sir na mizi navadnega kmetovavca. Kisla siradka se svinjam porazklada.

Vremenski preroki nam prorokujejo milo zimo. Bodemo videli.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Volitvenski shod). Čitali ste že po raznih novinah o volilnem shodu sklicanem po ptujskem mestnem županu g. Dr. Bresniggu. Kot kandidatje oglasili so se g. g. Schmiderer, Reuter, Wiesthaler, želeči razvijati svoje programe. No kaj se dogodi? Mestni župan, brž ko ne vsled poduka dobljenega od nebodigatreba g. dr. Duhača, tega Reuterju in Wiesthalerju ni dovolil rekši: „jaz vama ne morem dati besede, ker je g. Schmiderer vsem Ptujčanom k sreči prirasel, no, če pa bo večina odločno zahtevala Vaju čuti, bom tudi vama dovolil govoriti; ali boljše bo, če se ne prikažeta, ker ptujsko grozdje je kiselo in šega, samo ednemu dati besedo, je v Ptuj kot praktična dokazana („practisch bewährt“). Malo potem pozvavši Wiesthalerja upije Reuter razkačen v dvorano: „Ich bin ein Ehrenmann und kein Hausknecht, dass man mich hinauswirft“, t. j. jaz sem poštenjak, a ne kakov hlapec, da me tavun mečete. Potem takem odideta in g. dr. Mihalič, opazivši veliko nezadovoljnost nad takim strahovanjem pohiti kot samorad posrednik po razžaljena kandidata v gostilnico „k orlu“. No, neblago sprejet povrnil je se brez uspeha nazaj. Med tem g. Bresnigg (po g. Pisku) za predsednika predložen poprime se besede ter reče: „Zdajna večina državnega zbora je umetna; fortšritlerska stranka bo njo v kratkem opet odtisnola.“ Ob enem hvali dr. Duchatscha, odkrije ude volilnega odbora ter pro-

glasi Reuterja in Wiesthalerja kot „für Pettau abgethane Grössen“, t. j. kot uže izdelani osebi, in g. Bindlehnerja kot „für uns nicht existierend“ kot človeka, kojega za nas še niti ni, priporočuje „liberalnega“ dr. Schmidererja, kojega so „liberalni“ g. g. Walterskirchen, dr. Duchatsch, dr. Leonhard, ptujskemu „liberalnemu“ „fortschrittsverein“ kot korenjaka priporočili, ker ta mož ima pravijo: deutsche Bildung, deutsche Kraft, deutsches Wissen, kakor njegov predhodnik; naj tedaj vsi Ptujčani za njega lepo glasujejo!“ Tako je modroval bivši Breznik, a sedaj Wressssniggggggg. Dobivši besedo g. Schmiderer pravi: „ka bodo v državnem zboru zdaj pre vsa pitanja svoboščinska, narodno-gospodarstvena in podobna morala potihniti, kajti najpoprej moralo bo se govoriti o nemštvu, ki je zdaj pre v strašanskej nevarnosti. Odkar je Strehmajer misleči: „za menoj naj bo makar občni potop“ izdal ono glasovito naredbo za česki jezik, občutimo to grozno pošast že tudi ob Muri in Dravi; pa ne bojmo se! Saj smo mi kelje v Avstriji, ki ima sicer tudi „etwas slavische Bevölkerung“. Schmiderer pre ne črti Slovanov, je poznavec njih jezika (menda kakor Duchatsch! Ur.) ima med njimi tudi prijateljev; no, pri vsem tem je itak prepričan, ka Avstrija postanka nema, če ne bude eden narod kladvo, drugi pa nakovalo, (die eine Nation muss der Hammer, die andere der Amboss sein). Naša fortšritlerska stranka hoče mirno zmago (klic: Hammer!) ne pa milijone metati v barbarske zemlje, nečemo dalje iti sprehajati se v Novipazar, Mitrovico in Solun, o čemer sanjajo naši vojaški krogi. Kandidatje obečajo volilcem navadno to in ono, no, vse so gole besede; jaz pa, hvala Bogu! nisem takšen, ki bi vam obljubil spraviti vse, kar si želite, samo to edino vam obečam in bom vam zanesljivo tudi pribojeval, ka bo stranka, ktorej jaz pripadam, zadobila opet večino, ki njej in edino le njej pripada; potem bodo videle dežele „mit etwas slavischer Bevölkerung“: kaj je deutsche Arbeit, deutsche Beunruhigung, deutsche Cultur, deutscher Drang, deutscher Kitt, deutsche Kraft, deutscher Hammer — in Bog ve kaj še vse bo „in deutscher Zukunft“.

Ko je kladivni mož svoj z gostim: oho! klicanjem presekani inaače precej dobro na pamet naučeni govor bil dokončal, vzdigne se kar naenkrat orjaška oseba, g. grof Platz, ter zapita nemškega zagrizenca: „da li mu je znano, ka presvetli naš cesar želijo imeti mir med svojimi narodi ne pa večne svaje, šuntanja in hujskanja, kar si je, kakor se zdi, g. kandidat na svojo zastavo zapisal?“ Na to kakor tudi na profesor Hubadovo interpelacijo ali vprašanje zastran vojaške postave in državnega jezika siromak ni vedel prav kaj odgovoriti; nemško znanje pa ga je popolnoma zapustilo in nemški macelj padol mu je iz rok, ko ga je zgrabil gosp. sodnijski pristav Dr. Ferjančič s členom XIX osnovnih državljanskih pravic in nekimi narodno-gospodarstvenimi rečmi, o kojih

se še gospodu dohtarju Schmidererju brž malo kaj sanjalo. — Občni polom videl je na fortšritlerskih obrazih g. predsednik in profesorju Žitku, ki se je oglasil za besedo in sploh nikomur ni dal več govoriti ter sklenil na mah zborovanje. Sledstvo vsega je: voliti obče poštovanega, tudi nam Slovincem navskoz pravičnega nemškega obrtnika in posestnika gospoda Franca Bindlehernerja, moža, ki ima srce in možgane na pravem mestu, kojemu se liberalne fraze fortšritlerskega strahovanja gnjusijo, ki ima v svojem programu pomirenje narodov ne pa hujskanje in pretnjo kakor gospod Schmiderer se svojim nemškim macljekom!

Od sv. Petra pri Mariboru. (Šolske sestre). Tukaj smo končali šolsko leto s skušnjo v 2. in 3. razredu, kjer č. šolske sestre samo dekleta podučujejo, v pondeljek 30. avgusta; v prvem razredu pa, v katerem č. šolske sestre še tudi fante podučujejo v torek 31. avgusta. Učenke so odgovarjale v slovenskem in nemškem jeziku, to pa s tako točnostjo in tako razumljivo, da se vsi navzoči g. gosti niso mogli prečuditi i prehvaliti blagonosnega upliva, kterega imajo č. šolske sestre na rastočo mladež. Pokazalo se je pri tej priložnosti, kako lepi sad obrodi odgoja na krščanski podlagi, i kako spodbuja ljubezen, s katero č. šolske sestre z učenkami občujejo, njih veselje do delavnosti i marljivosti v uku. To sprevidijo tudi krščanski starši sosednih župnij, in pokažejo svojo pripoznave s tem, da obilo otrok v tukajšnjo šolo pošiljajo. Učenke pa niso samo s spretnim odgovarjanjem razodele veliko sposobnost č. šolskih sester v podučevanju, in svojo lastno marljivost, razveseljevale so še tudi navzoče gg. goste s primernim in gladkim deklamovanjem i veselim petjem. Konečno so tudi tukajšnji č. g. kanonik razveselili pridne učenke in učence s premijami, in je s tem spodbujali v novem šolskem letu k ednaki marljivosti. Tako smo vseskozi z dobrim uspehom končali šolsko leto, in novo bomo začeli kakor navadno ob vseh svetcih. V tukajšnjo farno šolo, ktera šteje 3 razrede, in je o zadnjem šolskem ogledovanju kot izvrstna od šolskega ogleda spoznana in hvaljena bila, pa ne hodijo samo otroci iz domače fare, ampak pošiljajo tudi starši od daleč sem k č. šolskim sestram svoje hčerke v izrejo, ker je s farno šolo tudi klosterska šola združena. Omenjene rejenke tukaj pri č. šolskih sestrah prebivajo. Pod lepim krščanskim varstvom dobivajo izvrstno odgojo, se podučujejo v vseh zapovedanih predmetih in tudi v vseh ročnih delih kakor šivanji, pletenji itd. Plačilo je prav nizko; vsaka plača na mesec 8 fl., (za poduk na glasoviru ako ga želi, 2 fl. več). Perilo in drugo obleko za zimo in poletje, mora vsaka seboj prinesiti. Ne bom priporočeval izvrstnosti klosterske šole z mnogimi besedami. Izvrstni uspeh jo priporočuje dovolj. Hočem tukaj samo hvalo izreči č. šolskim sestram za njih trud in veliko skrb za mladino. Bog jim plati!

Iz Gradca. (Zlatomešniku č. g. dr. Muršecu) so slovenski deželni poslanci štajerski po č. g. Fr. Slaniču doposlali sledečo čestitko: „Župnija Bolfanska je rodila pred 73. leti sina, kateri je dospel z lastno močjo in lastno krepostjo do višje stopnje v življenji človeškem, kateri se je zaročil v mladosti s sv. katoliško Cerkvijo, in kteremu je Bog milost podelil, ponoviti to zavezo na večer svojega življenja v rojstni svoji župniji. Z velikim spoštovanjem podpisani zastopniki slovenskega naroda na Štajerskem se te slovesnosti v duhu vdeležimo in čestitamo moževi, kateri si je prizadeval od mladosti svoje kot vrli rodoljub, narod svoj buditi iz spanja, in kateri je nabral velik zaklad slovenskih besed, prislovic in pesem, kateri je izdal prvo slovensko liturgiko, kateri je bil vedno prijatelj dobrotnik in podpornik slovenske, učeče se mladine in ud vseh slovenskih društev in zavodov, kteremu veliko hvalo vé lavantinska škofija in posebno njeno dijaško semenišče in pa tudi rojstna njegova župnija, in kateri je bil tudi vedno velik dobrotnik svoje rodbine, v kratkem moževi, kateri je kot duhoven, človek in rodoljub sijajen vzor. Zastopniki slovenskega naroda v deželnem zboru v Gradci Vam velečastni gospod profesor kot izglednemu rodoljubu, marljivemu pisatelju, buditelju in darežljivemu podporniku Slovencev iz srea čestitamo k slovesni petdesetletnici duhovne službe; Bog Vas živi, in še mnogo let ohrani! Herman Michael m. p., Dr. Ferdinand Dominkuš m. p., Dr. Fr. Radaj m. p., Jos. Fluher m. p., Dr. Jož. Šuc m. p., J. Šnideršič m. p., Kukovec Ivan m. p., Michel Zolgar m. p.

Iz Ljutomera. (Razstava za govejo živino) našega okraja ni bila tako obilno obiskovana, kakor smo jo videli v poprejšnjih dveh letih. Vzrok temu je bilo sedajno nestalno vreme, v večji meri pa letošnja slaba paša in krma, katero je zopet povzročilo letošnje deževno vreme. Trava na travnikih in pašnikih je po povodnjih poplavljenjena in blatna; to pa povzročuje razne bolezni pri goveji živini. V tem oziru bode dobro, ako se da vsakokrat živini nekoliko soli v napoj, kajti ta zadrži kisanje hrane v želodeci in iz tega izvirajoče druge bolezni v organih za prebavljanje. Na razstavi je bil oddelek bikov za pleme najslabše zastopan. Videli smo samo pet bikov, izmed katerih prav za prav samo eden zadostuje vsem tirjatvam, kojih od bika zahtevamo. Eden med njimi, ki je lani bil odlikovan, je po nespačetnosti dotičnega posestnika popolnoma pokvarjen. Kolikokrat je že bilo pisano, podučevano in govorjeno o tem, da se tudi najboljši bik s prepogostim skakanjem v enem dnevu popolnoma pokvari! To je zloraba in greh proti naravi sami, zahtevati od živinčeta, da zoper naturo ravna. Takšni posestniki naj si vendar enkrat dajo dopovedati, da se smejo biki n. p. prvi den spustiti enkrat zjutra ob 6. uri in drugo-

krat po poldne ob 5. ali 6. uri, drugi den potem pa se sme samo enkrat o poldne spustiti; vse drugo je zloraba in greh zoper naravo. Tako se zgodi, da izmed 100 krav ostane 70—80 brejih. Če pa se spusti bik na den 4krat ali celo 6krat, ostane izmed 100 krav komaj 10 brejih, in to le tiste, ki so prišle o pravem času na vrsto. Ob enem smo se pri zadnji razstavi tudi prepričali, da imamo premalo bikov v našem okraji. Tu ne bode druge pomoče, kakor da si posamezne občine priskrbijo same občinskih bikov; kajti posamezni posestniki nimajo toliko haska od bika, kakor od krave. K temu vsemu, da namreč ne dobimo boljše goveje živine v našem okraji, pridružijo se še naši mesarji, katerim je samo mar za svoj žep, kateri so, kakor se je tega leta godilo, izbirali in klali le takšne bika, kateri so bili za kaj boljšega, nego za mesarsko sekuro odločeni. To je brezvestnost od strani posestnika kakor od mesarja, katera se nikakor ne da opravičiti. No, upamo pa, da imamo vendar v okraji tudi zadovolj pametnih gospodarjev, katerim leži res občina korist na srci, in na take se zanašajmo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Goriški Slovenci imeli so 27. sept. volitev v državni zbor. Izbran je dr. Tonkli, izvrsten narodnjak in spreten govornik. Dobil je 182 glasov, nja sokandidat dr. Abram pa samo 87. Prihodnji četrtek bomo pa vedeli poročati, kdo bode v Mariboru izvoljen; nekaj časa so liberalni Nemci mislili, da bode dr. Schmidererju na korist mogoče spodrinoti Reuterja in Wiesthalerja pred volitvijo. V to svrhu je ptujski župan dr. Breznigg sklical shod volilcev pa besedo spregovoriti dal samo dr. Schmidererju, tako da sta Reuter in Wiesthaler morala oditi; to je pa hudo razžalilo njune prijatelje, kojih imata povsod nekaj, in tirjajo v Marburger Zeitung, naj nikakor ne odstopita. Ravnanje starih liberalcev dr. Brezniggovega kopita je pa res tako surovo in brezobzirno, da je vse skupaj sram o tej reči v svojih liberalnih listih podrobneje poročati. — Svitli cesar so potovanje dokončali. Iz Gališkega došli so na Ogersko, v Budimpešti se posvetovali z ministri, potem se odpeljali v Czegled ogledovat ogerskih honvedov, potem nad Szegedin in Osek došli v Pečuh, odtod dalje v Zakan, Kanižo, Šopron na Dunaj. Tu so našli saksonskega kralja, greškega kralja in kraljico, ki so prišli cesarja obiskovat. — Novi finančni minister Dunajevski neumorno izdeluje predloge za državni zbor. Nemškimi liberalcem se kar lasi ježijo strahu, ker je čuti, da hoče minister dunajskim bogatašem, ki na borzi z denarji igrajo, znaten davek naložiti. Tako je prav. Liberalni listi vedno kričijo: gruntni davek je treba, pomnožiti. Ni res, denar je treba ondi izkati, kder ga kaj je, kder ž njim igrajo! — Bivši minister Korb je imenovan za c. k. namestnika na Moravskem,

liberalni lisjak Chertek pa iz ministerstva prestavljen za podpredsednika finančne prokurature v Pragi. Pravijo, da ga je grof Taaffe kaznoval. — Ogerski poslanec Istoczy je osnoval društvo za iztiranje judov; temu nasproti je se za jude v državnem zboru potegnil poslanec Mikloš, kar je naredilo veliko hrupa.

Vnanje države. Na Turškem se reči hudo zamotavajo. Črnogorci so poizvedeli, da jim okolo Dulcina in od Jadranskega morja do Zadarskega jezera nasproti stoji 8000 Albancev in 7000 Turkov v nepristopnih šancah. Vsled tega je črnogorski knez rekel, da mu evropski brodogej samo s streljanjem iz morja v Dulcin ne more pomagati. Treba je zdatnejše podpore, a to dati voljni so samo Rusi in Angleži. Zato se sedaj ne vé, kaj bo! Evropsko brodogej je sicer zbrano, a velevlade so nesložne in Turek se jim vsem lahko posmehuje, ker se mu hodijo sicer groziti, a storiti mu ne upajo nič. Vendar dolgo to ne bode trajalo. — Srbski knez Milan je se iz Dunaja povrnil domov v Belgrad, kder ga 6. oktobra obišče bolgarski knez Aleksander. — Ruski general Kaufman začel je iz Samarkanda prodirati, da Turkmene z generalom Skobeljevem zgrabi od dveh stranij in se polasti Merva. Proti Poljakom začenja ruski car milše postopati ter je ukazal poljski jeziki vvesti v gimnazije in vseučilišče v Varšavi. — Nemški cesar gre 15. okt. v Kolin k odprtju nove velikanske stolne cerkve; toda katoličani se svečanosti ne udeležijo, ker je nadškof Kolinski še vedno v prognanstvu. — Francozi imajo novega ministra, 75letnega Hilaire-ta, ki je začel prijazno se vklanjati Bismarku. — V Irlandiji angleški grajščaki neusmiljeno delajo z najemniki svojih zemljišč; vsled tega je ljudstvo razdraženo: ta teden je grajščak Lord Montmorris bil ubit. Bati je se večje vstaje.

Za poduk in kratek čas.

Sv. igra v gornjem Amergavu na Bavarskem.

Kdor je zmiraj doma za pečjo, ničesar prav ne ve, kako se po svetu godi. In ker človek tudi ne ve, ali bode čez 10 let še živel, ali ne, namenil sem se letos že ogledati si slovečo igro trpljenja Gospodovega v Oberamergavu, ktera igra, kakor je znano, se le vsako desetletje igra. Peljal sem se s svojim dobrim prijateljem in sosedom č. g. Jur. Bezenšekom v naglem diru čez Koroško na Tirolsko v Innsbruck, kjer sva ogledovala znamenitosti tega poglavitnega mesta Tirolskega. Čez visoki Brenner peljajè se gledala sva velikanske gore, pokrite z večnim snegom, občudovala pa tudi železnico, ki je smelo napeljana čez visoki hrib podoben Semeriškemu, ki ima svojih 33 predorov ali tunelov. V četrtek 10. sept. sva srečno došla v Monakovo, poglavitno mesto Bavarskega kra-

ljestva in v soboto zvečer bila sva že v zaželenem Amergavu. To je gorska ves, ki ima kakih 200 hiš in šteje blizu 1200 stanovnikov, ki so večidel kmetovalci in rokodelci. Druga leta je tu vse tiho in mirno ali letos je čuda živahno in glasno. Vse mrgoli ljudstva. Vse hiti gledat sloveče igre, ki jo domači priprosti igralci predstavljajo. Tu pridejo imenitni in priprosti, učeni in neučeni, katoličani in drugoverci, Angleži, Francozi, Nemci pa tudi Slovani, z eno besedo, vsi narodi Evrope in celo iz Amerike so zastopani. Težko se dobi stanovanje, težko prostor v gledišči, ki je pod milim nebom narejeno in ima dovolj prostora za 5000 gledalcev.

Nobena posvetna igra, če je še tako imenitna, ne vabi, ne vleče tako, kakor ta božja igra. In zakaj — ker je Izveličar sam rekel: kedar bom enkrat povzdignjen, bom vse k sebi vlekkel. Kristusovo trpljenje, če ga še tolikokrat beremo ali premišljujemo, nas zmirom na novo zanima, nas zmirom vleče in toliko bolj vleče, ako ga gledamo kakor tu. Tukaj se nam vse pred oči stavi; žive osebe vidimo, kakor nam jih sv. evangelisti popisujejo. Česar smo v šoli učili se, tukaj živo gledamo. Godi se natenko tako, kakor se je godilo pred 1800 leti v Jeruzalemu in na Golgati. To gledanje trpljenja Gospodovega je tedaj ona čudna moč, ki toliko krščanskih src vleče, da ne porajajo ne stroškov, ne težav potovanjskih, ampak hitijo od blizo in daleč v ta prej skriti, zdaj pa toliko sloveči kraj zgrnj. Amergav. Sv. igra tukaj se je iz obljube takole začela: V prejšnjih še bolj vernih časih so predstavljenje Kristusovega trpljenja po večih krajih igrali, tudi po našem Štirske, kakor zgodovina pričuje. Ali duh časa je te svete igre odpravil, in vzlasti je bila tega vzrok Lutrova kriva vera, ki je sploh cerkveno življenje več ali manj skvarila. Le tukaj v skritem kraju na Bavarskem v gorah se je sv. igra ohranila. L. 1633. je po totih krajih se vsejala grozovita kuga, ki je veliko ljudij pomorila. Nek delavec je kugo zanesel tudi v zgornji Amergau. On je umrl in še 84 drugih ljudij v teku enega tedna. Pobožni Amergavci so v toliki stiski iskali pomoči pri Bogu in jo tudi našli. Obljubili so, če jih Bog reši tote nadloge, da hočejo vsakih 10 let igrati sv. igro Gospodovega trpljenja. Bog jih je uslišal; nobeden ni več umrl za kugo od tistega časa. L. 1634. so prvokrat iz obljube igrali. L. 1680 so pa 4 leta prej igrali, ko je od zadnje igre 10 let minulo, da bi zanaprej igrali ob desetletji z okroglo številko, kar se je toraj vršilo uže 200 let. Igrajo tedaj letos in bodo zopet igrali l. 1890, l. 1900 itd. Iz začetka so se vdeleževali tote sv. igre le domači in iz bližnje okolice. Zdaj pa, kakor je bilo že omenjeno, pridejo gledalci iz vse Evrope in Amerike. Igra sama se pa takole godi: Najprvo je 1. predgovor; 2. Kristus jezdi v Jeruzalem, 3. Veliki zbor Judovski se posvetuje, 4. Slovo v Betaniji, 5. Poslednja pot v Jeruzalem,

6. Sv. večerja, 7. Izdajalec Judež, 8. Jezus na Oljski gori moli. To se igra dopoldne, popoldne pa: 1. Jezus pred Anom, 2. Jezus pred Kajfežem, 3. Judež obupa in se obesi, 4. Jezus pred Pilatom. 5. Jezus pred Herodom, 6. Bičanje, kronanje, 7. Jezus obsojen k smrti, 8. Jezus na križevem potu, 9. Jezus na Golgati in križanje, 10. Vstajenje in vnebohod. Med posameznimi točkami pride kor na oder in napovè, kaj se bo predstavljalo in se pokažejo predpodobe Kristusovega trpljenja v starem zakonu, ki so posebno zanimive. Zjutra se začne igra ob 8. uri in traja do $\frac{1}{2}$ 11 ure. Zdaj je kratek prenehljaj. Potem se zopet začne ob 1. uri popoldne in trpi do $\frac{1}{2}$ 6. Igra se le v nedeljo in letos le še dvakrat. Čeravno smo igro gledali celi dragi den v nedeljo 12. septembra, nismo se utrudili. Poslušalci so bili do solz genjeni. Kakor je množica na Golgati nekdanj na prsi trkala in zdihovala: Resnično, ta je Sin božji, tako so tudi zdaj gledalci razšli se utrjeni v sv. veri in v ljubezni do Križanega. Eno so vsi gledalci vzeli seboj domov: globoki vtis Gospodovega trpljenja v svojih sreih, ki se ne da nikdar več zbrisati, nikdar več pozabiti. — Zdaj greva z g. tovaršem v Kostnico, kjer zbor nemških katolikov zboruje in potem v Kolin gledat glasoviti dom, ki so ga stavili 600 dolgih let in obćudovat stolpov njegovih, ki so v Evropi najvišji, namreč 160 met. visoki. Janez Modic.

Smešničar 40. Žena imela je moža pijanca, pravo pijano muho. Nekokrat ga težavno iz sejma spravlja domov ter ga nevoljna pokrega rekoč: s teboj je res velik križ, ni mogoče te dalje spraviti, pred vsako krčmo postojiš! „Oh, ljuba žena, ne bodi tako krivična, ali se nisem dnes večkrat še kde drugod tudi ustavil?“ Žena mu reče: „se vé, da še tje kakšno krčmo postavijo“.

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so vsled povodnji poškodovanim mariborskega okraja darovali 600 fl.

(*Na koroški železnici*) prenehajo voziti s 1. oktobrom t. l. Pusterthalski brzovlaki, mešani vlaki štev. 417 in 418 in poštni vlaki štev. 413, 414, 415. Vozili bodo poštni vlaki: iz Maribora ob 9. uri 15 minut predpoldnem v Franzensfeste in ob 3. uri popoldne v Beljak; iz Celovca pa ob 6. uri 10 minut predpoldnem v Franzensfeste; nazaj pa iz Franzensfeste ob 4. uri 50 minut zjutraj v Maribor in ob 8. uri 16 minut v Celovec, naposled ob 6. uri 20 minut zjutraj iz Beljaka v Maribor.

(*Trije tolovaji napali*) so Poličanskega krčmarja gosp. Baumana, ko se je peljal iz Bistrice domov. Močni mož je se jih hrabro obranil ter vse krvavo po glavah natolkel.

(*„Tisoč in ena noč“*), Pravljice iz jutrovih dežel. Za slovensko ljudstvo priredil L. Haderlap. Tiskal in založil gosp. J. Krajec v Novem mestu (Neustadtl in Krain). Te po celem svetu znane

pravljice izhajajo na slovensko preložene v blizu 40. prav okusno priredjenih s podobami uresenih snopičih. Vsak velja po pošti doposlani 22 kr. Slovenci jih bodo gotovo radi prebirali. Podjetje za služi krepko podporo z naročevanjem.

(*Mrtvo žensko*) iz Drave izvlekli so v Trčovi pri sv. Petru pod Mariborom dne 27. sept. t. l. Bila je kakih 50 let stara in z modro obleko ogrjena. Ne vé se, odkod jo je Drava prinesla.

(*Slov. Bistričani*) imajo malo uzroka hvaležni biti prijateljem Girstmajerjevega zeta g. dr. Schmidererja; kajti namesto da bi bil bogati Girstmajer kot bivši namestnik g. Seidl v mariborskem okrajnem zastopu bolje pazil na denarje od „Kreisamta“ ali sam blagodušno založil, kolikor je manjkalo, pustil je ovo čast Bistričanom, ki žrtvujejo sedaj 3000 fl. G. Seidl je pa v sodnijski preiskavi vkljub tolikemu žrtvovanju Slov. Bistričanov. Zakaj pa še manjkajočih 1600 fl. ne položi nebeden mariborskih liberalcev in prijateljev Seidl-Girstmajer-Schmidererjeve stranke ter ne reši g. Seidla iz zadreg?!

(*Kandidat g. dr. Schmiderer*) je vendar sklenil vse okrajne zastopnike sklicati dne 8. oktobra, da se opraviči on in njegova desna roka g. dr. Duchatsch, zakaj sta proti sklepu okrajnega odbora glasovala za oskrbnino 3000 fl. in 1600 fl. g. Seidlu. Prosimo in upamo, da izmed naših zastopnikov nebeden ne izostane. Stvar je za ves okraj imenitna!

(*Ptujski župan dr. Breznigg*) lovi za dr. Schmidererja volilcev s pismom. Kdor se podpiše, ta je, pravi, vezan svoj glas dati dr. Schmidererju. To je res zopet nekaj novega!

Dražbe. 6. oktobra Viktor Lajrer v Poljskavi 3530 fl., Ana Pahernik v Solčavskem dolu 4355 fl., Franc Gobjič 2680 fl., Franc Brumen v Korachiči 665 fl., Marija Majcen v Senčaku 159 fl., Ana Sket v Savinskem 2483 fl., Jožef Zarnik v Brežicah 1675 fl.; 8. oktobra Franc Koren v Poljani 2821 fl.; 11. oktobra Jurij Savec v Gradiši 2030 fl.; 18. okt. Ktra Mušter v Gradiši 3660 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž	Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda
	fl. kr.	fl. kr.		fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.		
Maribor . . .	8 20	6 30	5 10	3 30	6 30	5 50	5 90					
Ptuj	7 70	6 —	4 50	3 —	5 80	3 70	5 60					
Gradec	8 60	6 90	4 86	3 30	6 40	—	5 30					
Colovec	7 90	6 58	4 52	2 60	6 30	—	—					
Ljubljana	9 60	6 42	4 72	2 72	6 45	4 20	5 90					
Varaždin	8 50	7 —	5 20	3 —	6 40	6 —	6 —					
Dunaj } Pešt } 100 Klg.	10 98	10 8	9 57	6 75	8 90	8 85	— 20					
	10 86	9 30	8 50	5 80	7 72	4 65	5 —					

Loterijne številke:

V Gradci 25. septembra 1880: 20, 81, 28, 56, 74.
Na Dunaji „ „ 71, 66, 21, 83, 46.
Prihodnje srečkanje: 9. oktobra 1880.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 81.60 — Srebrna renta 72.65 — Zlata rente 87.50 — Akcije narodne banke 833 — Kreditno akcija 283. — 20 Napoleon 9.41 — Ces. kr. cekini 5.63 —

Vinograd na prodaj

ki leži v Turškem vrhu, v Zaverški župniji, obstoječ iz trsja, hoste, sadnega vrta, viničarske in gosposke hiše. Vinograd velja 6600 fl., na njem je štajerska hranilnica z 2300 fl. zavarovana, toraj za več kakor za tretji del kupne sorte.

Natančneje se pozvê pri č. g. Jan. Trampušu, dekanu v Zaverčah, in pri g. Martinu Prop-u, uradniku v Gradci, Merangasse Nr. 13. 3—3

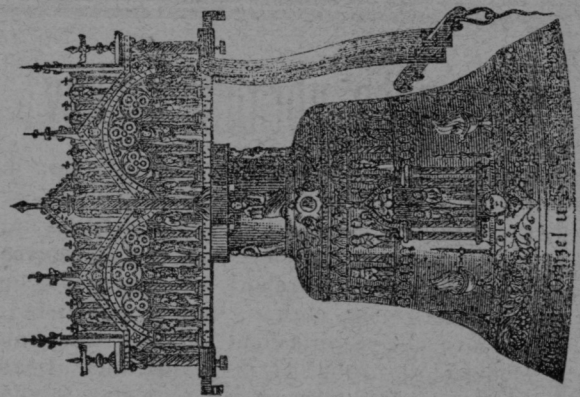
Livarna,
Badgasse Nr. 9,
blizo sl. cerkve.

Številnih priznail
za zilte zvonove
je priredjenih za
ogled.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v Mariboru,

zliva posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pre-gibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz bes-nerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu s blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvoni in v zvoniku nič ne trese.

Ilustrirane obrazce dopošljemo, kdor jih želi, brezplačno po pošti!

Mladenča,

3-3

ki je šolo z dobrim uspehom dovršil, in je zdrav in 14 let star, sprejemem v uk v svojo kupčijo s špecerijskim blagom in deželnimi pridelki.

Jožef Kartin v Mariboru.

Začetek šole.

1-2

Na dvorazrednej meščanski šoli v Krškem na Kranjskem, kjer se bode letos, odprl tudi drugi razred, začne se novo šolsko leto dne 16. oktobra. Natančneje se poizvé pri šolskem ravnatelji.

Vodstvo meščanske šole v Krškem,
dne 28. septembra 1880.

2-3

Janez Erhart

Ces. kralj.

dvorni puškar v Mariboru

priporočujem svojo veliko zalogo orožja. Revolverjev imam od 4 fl. naprej. Puške z nabijanjem od preja, puške za streljanje s kapselni od 10 fl. naprej.

Puške ostroguške, katere nabijajo od zaja, od 20 fl. naprej. Jednakih pušek imam tudi za streljanje v tarčo, za lov, za streljanje s polci in kapselni.

Na prodaj imam tudi veliko zalogo vsakojakih patron in strelne sprave.

 Popravila rad sprejemam in hitro izvršujem.

Ponudba vbranih zvonov!

Uljudno podpisani daje na znanje, da ima v graškej razstavi zraven različnega cerkvenega orodja iz bron, koje ogledovat najuljudneje vabi, da se vsakdo sam prepriča, kam se ima v potreboči takšnih predmetov najzanesljivejše obrniti, tudi razstavljene 3 zvonove. Ti so vglasbeni v F dur ter imajo sledečo težo: 205, 337, 666 kilogramov. Imam jih na prodaj; vzamem pa tudi staro zvonovio v račun ter dovolim plačevanje v obrokih. Ob enem naznanjam, da se mudim ves čas razstave v Gradci, to pa vsaki dan od 9.—12. ure na razstavi pri svojih zvonovih, popoldne pri gasilnicah. Pri tej priliki izrekam čestitim cerkvenim predstojništvom svojo pri srčno zahvalo za skazano mi zaupanje ter prosim da mi je še nadalje ohranijo.

Albert Samassa,
zvonar iz Ljubljane.

2-3

Lep vinograd

sè zidanim stanovanjem, s prostorno kletjo, z močno prešo, hlevom, lepim senožetom, sadnim vrtom, z njivami in logom, se bo v sredo 6. oktobra od 11.—12. ure v Slov. Bistrici v kanceliji po eksekutivni dražbi (tretji) prodal. Vinograd je zelo rodovit, meri polšterto joho, leži celo proti jugu v najlepšem kraji cele okolice ob vozni cesti blizu postaje Pragerhof v Savinskem hiš. šte. 1 v Makolski fari (Maxau). Vadium znaša 248 fl.; čez 1000 fl. lahko intabuliranih ostane. Kupci, ktere ta reč zanima, naj ugodno priliko porabijo in se prodaje udeležijo.

Prostovoljna licitacija

bo z dovoljenjem slavne gosposke v soboto 9. oktobra 1880 v hiši na stezi v Pobrežji v Magdalenskem predmestji v Mariboru šte. 14.

Prodavalo bode se pohištvo, železna Wertheimska kasa in lep klavir. Izdražbana reč se ima takoj plačati in vgenoti.

1-2

1-3

Prodaja

sadunosnih dreves in lepšavnega grmičevja.

Grajščina Slivniška pri Mariboru ima to jesen veliko število raznih, domačih in tujih, dreves in grmičevja za naprayljanje in ozaljševanje vrtov. Zlasti opozoruje se na 800 jednako visokih akacij (Kugel-Akazie Rob. umbraculifera), dalje sadunosnih dreves, jabelk in grušek, ki rodijo sad za mizo pa tudi za mošt in sušenje, črešenj, višenj, breskev, marelic, visoke rasti in pritličnih drevesc. Kdor želi kaj kupiti, naj si želeno naroči pri

Grajšinskem oskrbništvu

(Gutsverwaltung: Burg Schleinitz, Post: Kranichsfeld a. d. Südbahn.)